بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستان - عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٢٠) ساڵی ٢٠١١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای (سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق) ی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەمواركراو پێمان دراوەو ، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان - عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٣٢) لە ٢٠١١/٦/٣٠ بریارماندا بە دەرکردنی :

یاسای ژمارە (١١) ی ساڵی ٢٠١١

یاسای ئیمتیازاتی زیندانی کراو وگیراوی سیاسی کوردستانی

بەشی یەکەم

ماددەی یەکەم :

مەبەست لەم دەربڕین و زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە :

یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان - عێراق ٠

دووەم : حکومەت : حکومەتی هەرێم ٠

سێیەم : لێژنە : ئەو لێژنەیەی کە لە ماددەی (چوارەم)ی ئەم یاسایەدا دەقنووس کراوە ٠

چوارەم : زیندانی کراوی سیاسی : ئەو کەسەیە کە گیرابێت یا زیندانی کرابێت بەهۆی نارەزایی دەربڕینی بۆ رژێمە یەك لە دوای یەکەکان لە عێراق تا ٢٠٠٣/٤/٩ ی رۆژی رووخانی رژێم لە عێراق ، لەسەر ڕادەربڕین و بیر و باوەڕ یان ئینتیمای نیشتیمانی یان سیاسی ، یاخود لایەنگیری کردنی ئۆپۆزسیۆن ، یان یارمەتیدانیان یاخود بەشداریکردنی لە بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان و بڕیاری حوکمکردنی لەلایەن یەکێك لە دادگاکان یاخود دەسەڵاتەکانی سەر بە رژێمە ناوبراوەکان درابێ .

پێنجەم : گیراوی سیاسی : هەر کەسێك گیرابێت ، یان گلدرابێتەوە ، یان ڕاگیرابێ بەبێ ئەوەی بڕیاری حوکمی لە بارەیەوە لەلایەن دادگایەکی تایبەتمەندەوە دەرچووبێ بەپێی هەمان هۆیەکانی کەلە (چوارەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە .

بەشی دووەم
ئامانج و بنچینە و کارپێکردن

ماددەی دووەم :

ئامانجی ئەم یاسایە دەستەبەر کردنی ئیمتیازاتی زیندانی کراو و گیراوی سیاسی و ڕێزلێنانیانە بـەجۆرێکی وا کـە لەگـەڵ قەبارەی ئەو قوربانییانەی داویانە بگونجێت و ئازار و مەینەتییەکانیان کەم بکاتەوە .

ماددەی سێیەم :

هەر کەسێك ئەم کارانەی کردبێ ، بە زیندانی کراو یان گیراوی سیاسی بۆ مەبەستەکانی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئـەم یاسایە ناژمێردرێ ٠

یەکەم : کاری کردبێ لە گەڵ ڕژێمە سەر کوتکەرەکانی پێشوو لە دامەزراوە سەر کوتکەرە جۆراوجۆرەکان ، یا لەو کەسانە بێت کە لەلایەنگیریان بووە ، جابەند کرابێ یاخود گیرابێ بەهۆی پاکتاوکردنی حسابە ناوخۆییەکانیان .

دووەم : کاری لە گەل ڕژێمە سەرکوتکەرەکانی پێشوو کردبێ و لە کاری تاوانکارییەوە لە کاتی یان لە دوای گرتن یـاخود زیندانی کردنیەوە گلابێت .

ماددەی چوارەم :

یەکەم : لیژنەیەکی تایبەت ، بە سەرۆکایەتی دادوەرێك لە پۆلی یەکەم دادەمەزرێ ، کە ئەنجومەنی دادوەریی لـە هـەرێم دەیپاڵێوێ لەگەڵ ئەندامیەتی چەند نوێنەرێك کە پلەیان لە بەرێوەبەری گشتی کەمتر نەبێ ئەرکیان تەماشاکردنی داواکاری ئەو کەسانەیە کە حوکمەکانی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە و بە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانەوە پەیوەست دەبن و نوێنەرایەتی ئەم لایەنانە دەکەن :

١. ئەنجومەنی وەزیران .
٢. وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان .
٣. وەزارەتی ناوخۆ .
٤. وەزارەتی دارایی و ئابووری .
٥. نوێنەرێك لە کۆمەڵەی بەندکراوە سیاسیەکان لە هەرێم .

دووەم : زیندانی کراوی سیاسی یاخود گیراوی سیاسی بەرێگەی یاسایی لەبەردەم لیژنەیی پێکهاتوو بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە ساغ دەبێتەوە .

سێیەم : لیژنەکە بەزۆرینەی دەنگ بڕیاری خۆی دەردەکات و ، بڕیارەکەش شایانی تانەلێدانە لەبەردەمی دادگای ئیداریدا بەپێی حوکمەکانی یاسای ئەنجومەنی شورای هەرێم ژمارە (١٤)ی ساڵی ٢٠٠٨ .

ماددەی پێنجەم :

حوکمەکانی ئەم یاسایە ئەمانە دەگرێتەوە :

یەکەم : ئەوانەی بەپێی ماددەی یەکەمی ئەم یاسایە بە هاووڵاتی هەرێم دیاری کراون ٠

دووەم : ئەو حوكمدارو گیراوە سیاسیانەی كە لە هەڵمەتەكانی ئەنفال رزگاریان بووە سوودیان لە حوكمەكانی یاسای ماف و ئیمتیازاتی خاوەن شەهید و ئەنفالكراوەكانی هەرێمی كوردستان – عێراق ژمارە (١١) ی ساڵی ٢٠٠٧ وەرنەگرتووە ٠

سێیەم : ئەوانەی لە ناو بەندیخانە و زیندانەكاندا لە دایك بوون لەكاتی گرتنی دایكیاندا ٠

چوارەم : هەر كەسێ لە هاووڵاتیانی هەرێم بە هۆكاری سیاسی بەندكرابێ یان زیندانی كرابێ یان گیرابێت یان راگیرابێت یان گلدرابێتەوە ٠

بەشی سێیەم
ماف و ئیمتیازەكان

ماددەی شەشەم :

زیندانی كراو یان گیراوی سیاسی ئەم ماف و ئیمتیازانەی خوارەوەی دەبێت :

یەكەم : پارچەیەك زەویی نیشتەجێ بوونی بەبێ بەرامبەر پێدەدرێت ، بەمەرجێ پێشتر وەكو زیندانی كراوی سیاسی سوودمەند نەبووبێت ، لەگەڵ پێشینەیەك كە بڕەكەی لە گەڵ بڕی پێشینەی عەقار بۆ بینای یەكەیەكی نیشتەجێ بوون هاوتا بێت .

دووەم : ماوەی زیندانی كردن یان گرتن بۆ فەرمانبەر بەخزمەت بۆ مەبەستەكانی سەر مووچە و بەرزبوونەوە و خانەنشینی ئەژمار دەكرێت ، بەبێ ئەوەی تەمەنی زیندانی كراو یان گیراو لە كاتی حوكمدان بە زیندانی كردن یان گرتنی رەچاو بكرێت ٠

سێیەم : ئەوەی لەلایەن لیژنەوە دۆسییەكەی پەسنددەكرێ بەخشیشێكی (منحە) خانەنشینی مانگانەی بەپێی ئەو مەرج و رێنماییانەی كە ئەنجومەنی وەزیران دەری دەكات بۆ خەرج دەكرێت ، بەمەرجێك ئەو مینحەیەی كە وەری دەگرێت لە هاوتاكانی لە حكومەتی فیدراڵدا كەمتر نەبێت ٠

چوارەم : بەدەر لە مەرجی تەمەن لە خوێندنی سەرەتایی وە خوێندنی باڵا وەردەگیرێت .

پێنجەم : حكومەت تێچووی خوێندنی خۆی یان یەكێك لە مندالەكانی لە یەكێك لە زانكۆكانی ناو هەرێم لە ئەستۆ دەگرێت

شەشەم : حكومەت خەرجی چارەسەركردنی لە نەخۆشخانە حكومییەكانی ناو هەرێم لە ئەستۆ دەگرێت .

حەوتەم : زیندانی كراو بەخشیشێكی (منحە) هاوسەرگیری بۆ یەكجار پێ دەدرێت كە بڕەكەی (٥,٠٠٠,٠٠٠) پێنج ملیۆن دینارە ، بەمەرجێك هاوسەرگیری نەكردبێت ٠

هەشتەم : ئەگەر فەرمانبەر بێت بۆی هەیە تا ماوەی (١٠) دە ساڵ بەخششی (منحە) خانەنشینیەكەی و مووچەی فەرمانبەرییەكەشی وەربگرێت ، وەكو قەرەبوو كردنەوە بۆی و ئەو مافەشی پێ دەدرێ پاش تەواوبوونی ماوەی ناوبراو كامیان باشتربێت ، ئەویان هەڵ بژێرێت ٠

نۆیەم : بە مەدالیا رێز لە قوربانیەكانی دەگیرێت كە لە رێگای بزووتنەوەی رزگاریخوازی كوردستان داویەتی ٠

دەیەم : ماف و ئیمتیازاتی مردووەکانیان ئەوانەی لە هەردوو برگەی یەکەم و سێیەم ئەم ماددەیە باس کراون بۆ پاشماوەی وارسی شەرعی دەگوازرێتەوە ، ئەوانەی لە ژیاندا ماون ٠

یازدە : زیندانی کراوی سیاسی یان گیراوی سیاسی لە حاڵەتی تەواو کردنی مامەڵەی تۆمارکردنی ئەو عەقارەی کـە پێـی بەخشراوە یان بیناکردنی زەویەکە یان مامەڵەی قەرز وەرگرتن یان ئەو بەخشیشەی (منحە) بۆی تەرخان کراوە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە لە رەسم و باجەکان دەبەخشرێت ٠

بەشی چوارەم
حوکمە گشتیەکان

ماددەی حەوتەم :

ئەنجومەنی وەزیران بۆی هەیە پێرە و رێنمایی پێویست بۆ ئاسان جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات ٠

ماددەی هەشتەم :

کار بە هیچ دەقێکی یاسای یان بڕیارێك نا کرێت لە گەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆك بێت ٠

ماددەی نۆیەم :

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان ، حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجی بکەن ٠

ماددەی دەیەم :

ئەم یاسایە لەرۆژی بلاۆکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) جێبەجی دەکرێت ٠

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان - عێراق

<u>هـــەولـــێر</u> :

٣١/تەمووز/٢٠١١ی زایینی

٩/خەرمانان/٢٧١١ی کوردی

٢٠/شەعبان/١٤٣٢ی کۆچی

هۆیە پێویستەکان

لە میانەی رەوتی خەبات و تێکۆشانی گەلی کوردستان و تووش بوونی زۆرێك لە رۆڵەکانی بە بەندکردن و زیندانی کردن و گیران و پێشێڵ کردنی مافەکانی مرۆڤ لەسەر دەستی رژێمە یەك لە دوای یەکەکانی عیراق . چونکە بەڕا و بیرو باوەڕ یـان ئینتیمای سیاسی یان هاو سۆز و هاکاری بەرهەڵستکاران بوونە ، دژایەتی رژێمەکانیان کردووە . لەئەنجامی ئەمەشدا زیان بە زیندانی کراو و گیراوان کەوتووە و بۆ ئەوەی بەشێکی کەم لەوەی کە فیدای نیشتمانیان کردووە و قوربانیان لە پێنـاو بـیرو باوەردا بەخشیوە ٠ ئەم یاسایە دەرچووێندرا ٠